

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 7 mars 1946 kl. 3 em.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om viss ändring av 14 § lagen om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Uti en inom andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 191, av herr *Osterman m. fl.* hemställes, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om förslag till sådan ändring av 14 § lagen om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, att sekretessen häves för sjukjournaler och andra inom sjukvården upprättade handlingar, då genom en vilseledande framställning av sådana personliga förhållanden, som sekretesslagen avser att skydda, sekretessen på ett oomtvistligt sätt ensidigt brutits och då ett betydande samhälleligt intresse står på spel.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt 14 § första stycket lagen om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar (sekretesslagen) må handlingar i bl. a. ärenden rörande hälsovård och sjukvård, i vad de angå enskilds personliga förhållanden, icke utan hans samtycke till annan utlämnas tidigare än sjuttio år efter handlingens datum. Även utan sådant samtycke skall dock sådan handling utlämnas om, med hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas och omständigheterna i övrigt, trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den vilkens personliga förhållanden i handlingen avses eller för hans nära anhöriga. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras. I 14 § andra stycket föreskrives, att om handling angår någons intagning, vård eller behandling å anstalt eller inrättning eller någons vård eller behandling av läkare annorstädes än å anstalt, och om det finnes grundad anledning antaga att genom handlingens utlämnande ändamålet med vården eller behandlingen skulle motverkas eller någons personliga säkerhet sättas i fara, må utlämnande vägras, ändock att enligt bestämmelserna i första stycket utlämnande bort ske. Denna inskränkning avser enligt förarbetena icke blott utlämnande till annan person än patient utan även och framför allt utlämnande till patienten själv.

I motionen anföres, att under senare år utkommit ett flertal böcker, som givit en snedvriden skildring av förhållandena vid sinnessjukhusen och varit ägnade att hos den stora allmänheten rubba det förtroende för sinnessjukvården, som är en nödvändig förutsättning för att de sjuka i tid skola erhålla hjälp och bot. Gällande bestämmelser lägga emellertid enligt motionärernas mening hinder i vägen för framläggande inför allmänheten av objektiva redogörelser för de föregivna fallen av vanvård eller oberättigat kvarhållande på sinnessjukhus. På grund därav har man, framhålles det, ehuru vederbörande ej namngavs, icke kunnat publicera en av den centrala medicinska myndigheten upprättad promemoria rörande ett s. k. interneringsfall,

vilken gav en helt annan skildring av fallet och dess behandling än den för allmänheten framlagda.

Principen om allmänna handlingars offentlighet grundar sig på det allmänna intresset av kontroll över den offentliga verksamheten. De i 14 § sekretesslagen upptagna undantagen från denna princip gälla sådana fall, där den enskildes intresse, att handlingar skola hållas hemliga, ansetts väga tyngre än offentlighetsintresset. Ett utlämnande av de i stadgandet omnämnda handlingarna får dock även utan samtycke av den enskilde ske, om trygghet kan anses vara för handen, att utlämnandet ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den enskilde eller för hans nära anhöriga. Enligt uttalande av medicinalstyrelsen i dess den 13 december 1944 avgivna yttrande över Sveriges läkarförbunds framställning angående sekretesskydd för de av sjukhusläkarna förda s. k. specialjournalerna får den omständigheten, att utlämnandet faktiskt kan vara till skada för patienten, ej i och för sig hindra utlämnandet, om det bruk av handlingen till nackdel för patienten, som kan väntas, är fullt legitimt, t. ex. i en process om skada till följd av olycksfall. Utan en ingående kännedom om det i motionen åsyftade interneringsfallet är det omöjligt att avgöra, huruvida ett publice-rande i sammandrag av den nämnda promemorian är att betrakta som ett utlämnande, som kan missbrukas till skada eller förklenande för den enskilde eller för hans nära anhöriga. Frågan har i varje fall ej prövats besvärsvägen. I nuvarande läge kan utskottet därför ej uttala sig bestämt, om en revision av 14 § sekretesslagen i av motionärerna angiven riktning är av behovet påkallad. Skulle emellertid så visa sig vara fallet, bör paragrafen otvivelaktigt revideras, så att den, på samma gång som den bereder skydd för sjuka människors enskilda angelägenheter, ej hindrar framläggandet av en objektiv redogörelse, då ett allmänt intresse det kräver. Det är nämligen enligt utskottets mening ett allmänt intresse att förtroendet till en offentlig verksamhet, i detta fall sinnessjukvården, icke rubbas genom en obefogad kritik, vilken ej kan bemötas. Som utskottet framhållit i sitt utlåtande nr 6, är emellertid frågan angående revision av 1937 års lagstiftning om allmänna handlingars offentlighet för närvarande föremål för uppmärksamhet av 1943 års sekretessutredning. På grund av vad sålunda anförts saknar utskottet, som förväntar, att utredningen även kommer att omfatta den av motionärerna väckta frågan om ändring av 14 § sekretesslagen, anledning tillstyrka skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet. Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 mars 1946.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 6.